

Dosarul nr. 2r-99/23
2-19193504-01-2r-03032023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: I. Țonov)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Pahopol, R. Pulbere A. Malîi)

DECIZIE

29 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Galina Stratulat
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Comalion LCA”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Comalion LCA” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Comalion&Co”, Ivan Negară, Darii Grigore, Rodica Cernolevschi, Sergiu Păcuraru și Veaceslav Borcoman cu privire la încasarea sumei, declararea nulității și constatarea nulității contractului de vânzare-cumpărare, și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierilor din 14 noiembrie 2022 prin care a fost respinsă cererea depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Comalion LCA” cu privire la amânarea plății taxei de stat și din 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea repetată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Comalion LCA” cu privire la amânarea plății taxei de stat și a fost restituit apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Comalion LCA”,

c o n s t a ț ă :

La 05 decembrie 2019, SRL „Comalion LCA” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Comalion&Co”, Ivan Negară, Darii Griore, Rodica Cernolevschi, Sergiu Păcuraru și Veaceslav Borcoman cu privire la încasarea sumei, declararea nulității și constatarea nulității contractului de vânzare-cumpărare și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 15 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Comalion LCA”, ca neîntemeiată.

La 22 septembrie 2022, SRL „Comalion LCA” a depus cerere de apel, solicitând casarea integrală a hotărârii contestate și emiterea unei noi decizii, privind admiterea integrală a acțiunii. La fel a solicitat amânarea plății taxei de stat până la prima ședință de judecată, invocând faptul că, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 22 mai 2020 în privința apelantului a fost intentat procesul de insolvență, iar prin

hotărârea din 07 februarie 2022 instanța de insolvabilitate a pronunțat decizia privind intrarea în faliment a apelantului.

Prin încheierea din 14 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea SRL „Comalion LCA” privind amânarea achitării taxei de stat la depunerea cererii de apel, nu s-a dat curs cererii de apel declarate de SRL „Comalion LCA”, acordând apelantului termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii pentru depunerea cererii de apel motivate, inclusiv în limba de stat și într-un număr egal cu participanții la proces, și prezentarea dovezii achitării taxei de stat în suma de 37500 lei.

La 16 decembrie 2002, SRL „Comalion LCA” a depus, repetat, cerere cu privire la amânarea plății taxei de stat.

Prin încheierea din 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, a fost respinsă cererea repetată depusă de SRL „Comalion LCA” cu privire la amânarea plății taxei de stat și a fost restituit apelul declarat de SRL „Comalion LCA” împotriva hotărârii din 15 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, pe motivul neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței de apel.

La 27 februarie 2023, SRL „Comalion LCA” a depus cerere de recurs împotriva încheierilor din 14 noiembrie 2022 și 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acesteia, casarea încheierilor contestate, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, la etapa primirii pe rol a cererii de apel.

În motivarea recursului SRL „Comalion LCA” a indicat că instanța de apel, prin încheierea contestată a respins cererea depusă de SRL „Comalion LCA” cu privire la amânarea plății taxei de stat și a restituit cererea de apel declarată, ignorând faptul că obiectul litigiului cade sub incidența prevederilor art. 86 alin. (2) din Codul de procedură civilă, iar achitarea taxei de stat pentru astfel de cauze urmează să aibă loc în termen de 6 luni după examinarea apelului.

A menționat că, instanța de apel prin soluția adoptată a îngreunat dreptul apelantului/recurentului la liberul acces la justiție, recurentul SRL „Comalion LCA” întrunind condițiile prevăzute la art. 86 alin. (2) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că încheierea din 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la adresa poștală a recurentului la 22 februarie 2023 (f.d. 224).

Astfel, recursul declarat la 27 februarie 2023, este în termen.

La 03 martie 2023 în adresa intimaților a fost expediată copia recursului declarat de SRL „Comalion LCA”, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referințelor (f.d. 2).

Prin referința depusă la 20 martie 2023, SRL „Comalion&Co” a solicitat respingerea recursului declarat de SRL „Comalion LCA” și menținerea încheierilor din 14 noiembrie 2022 și 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea încheierilor recurate, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Verificând legalitatea și temeinicia încheierii contestate în raport cu argumentele formulate în recurs și materialele cauzei, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile raportului juridic litigios, instanța de recurs constată că soluția instanței de apel în sensul adoptat nu poate fi menținută.

Din materialele cauzei rezultă că la 15 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a pronunțat hotărârea de respingere ca neîntemeiată a cererii de chemare în judecată depusă de SRL „Comalion LCA”.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 22 septembrie 2022, SRL „Comalion LCA” a depus cerere de apel, solicitând casarea integrală a hotărârii contestate și emiterea unei noi decizii, privind admiterea integrală a acțiunii. La fel a solicitat amânarea plății taxei de stat până la prima ședință de judecată, invocând faptul că, prin hotărârea din 22 mai 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în privința apelantului a fost intentat procesul de insolvență, iar prin hotărârea din 07 februarie 2022 instanța de insolvență a pronunțat decizia privind intrarea în faliment a apelantului.

Ca urmare, prin încheierea din 14 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea depusă de SRL „Comalion LCA” privind amânarea achitării plății taxei de stat la depunerea cererii de apel, nu s-a dat curs cererii de apel declarate de SRL „Comalion LCA”, acordând apelantului termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii pentru depunerea cererii de apel motivate, inclusiv în limba de stat și într-un număr egal cu participanți la proces, și prezentarea dovezii achitării taxei de stat în suma de 37500 lei.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, verificând legalitatea actului judecătoresc de dispoziție contestat de către SRL „Comalion LCA”, în coroborare cu actele pricinii, consideră că instanța de apel prin încheierea din 14 noiembrie 2022 pripit a ajuns la concluzia respingerii cererii cu privire la amânarea plății taxei de stat și comunicării apelantului despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 37 500 lei.

În această ordine de idei, instanța de recurs precizează că potrivit art. 83 Codul de procedură civilă, taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a pricinii civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar.

În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat.

Totodată, atât art. 86 alin. (2) Codul de procedură civilă, cât și art. 6 Legea taxei de stat nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992, prevăd că persoanele juridice declarate în stare de insolvență, la introducerea în instanța de judecată a acțiunilor de urmărire a creanțelor debitoare, de anulare a actelor juridice fictive sau frauduloase, a garanțiilor acordate, a tranzacțiilor încheiate și a actelor de transfer de proprietate, precum și la

atacarea hotărârilor judecătorești adoptate pe marginea acestor litigii, plătesc taxa de stat după examinarea cauzei, dar nu mai târziu de 6 luni din data adoptării de către instanța de judecată a hotărârii.

Din sensul acestei prevederi legale rezultă că persoanele juridice declarate în stare de insolvență, atât la introducerea în instanța de judecată a acțiunilor de urmărire a creanțelor debitoare, de anulare a actelor juridice fictive sau frauduloase, a garanțiilor acordate, a tranzacțiilor încheiate și a actelor de transfer de proprietate, precum și la atacarea hotărârilor judecătorești, adoptate pe marginea acestor litigii, plătesc taxa de stat după examinarea cauzei, dar nu mai târziu de 6 luni din data adoptării hotărârii.

Pe cale de consecință se deduce că dacă persoana juridică în stare de insolvență va pierde procesul, instanța care a examinat cauza va dispune încasarea taxei de stat peste 6 luni de la pronunțarea hotărârii, printr-o hotărâre suplimentară, în baza art. 250, alin.(1) lit. c) Codul de procedură civilă. Dacă prin hotărâre judecătorească, pretențiile persoanei juridice în stare de insolvență au fost admise, taxa de stat se încasează din oficiu de la partea adversă, întrucât acesta a pierdut procesul.

Potrivit materialelor cauzei, în privința SRL „Comalion LCA” a fost intentată procesul de insolvență, fapt stabilit prin hotărârea din 22 mai 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, condiție în care, ultima beneficiară de privilegiul instituit de legiuitor de achitare a taxei de stat după examinarea cauzei.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) Codul de procedura civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Astfel, Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 14 noiembrie 2022 neîntemeiat a respins cererea SRL „Comalion LCA” de amânare a taxei de stat și nu a dat curs cererii de apel cu acordarea unui termen pentru achitarea taxei de stat, în condițiile în care legiuitorul a condiționat achitarea taxei de stat de către persoane juridice în proces de insolvență după examinarea cauzei în termen de cel mult 6 luni de la data adoptării hotărârii.

Tot, materialele cauzei atestă faptul că, la 16 decembrie 2022, SRL „Comalion LCA” a depus, repetat, cerere cu privire la amânarea plății taxei de stat, invocând prevederile art. 86 alin. (2) Cod de procedură civilă.

Urmare prin încheierea din 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, a fost respinsă cererea repetată depusă de SRL „Comalion LCA” cu privire la amânarea plății taxei de stat și a fost restituit apelul declarat de SRL „Comalion LCA” împotriva hotărârii din 15 septembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, pe motivul neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței de apel.

La adoptarea acestei soluții, instanța de apel a reținut dispozițiile art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, care statuează expres că instanța de apel restituie, printr-o încheiere cererea, dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) din Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 364 alin. (1) și art. 365 alin. (4) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii. La cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

În conformitate cu art. 84 din Cod de procedură civilă, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând pricinile cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

Reiterând prevederile art. 86 alin. (2) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, persoanele juridice declarate în stare de insolvență, plătesc taxa de stat după examinarea cauzei, dar nu mai târziu de 6 luni din data adoptării de către instanța de judecată a hotărârii.

Astfel, actele cauzei atestă incontestabil că în privința SRL „Comalion LCA” a fost intentat procesul de insolvență, ultimul beneficiind de privilegiul instituit de legiuitor de achitare a taxei de stat după examinarea cauzei.

Prin urmare, starea de insolvență îi acordă dreptul SRL „Comalion LCA” de a achita taxa de stat după examinarea apelului.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că instanța de apel prin încheierea din 25 ianuarie 2023 pripit a respins cererea repetată cu privire la amânarea plății taxei de stat și a restituit cererea de apel depusă de SRL „Comalion LCA”, în condițiile în care legiuitorul a condiționat achitarea taxei de stat de către persoane juridice în proces de insolvență după examinarea cauzei în termen de cel mult 6 luni de la data adoptării hotărârii.

Pornind de la principiul respectării dreptului de acces liber la justiție consfințit de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în cadrul soluționării cererilor privind acordarea facilităților la plata taxei de stat, instanțele judecătorești urmează să examineze minuțios fiecare caz concret pentru a nu admite îngrădirea dreptului persoanei la „un tribunal” conducându-se la soluționarea acestor cereri atât de normele dreptului național, cât și de prevederile Convenției și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

În consecință, instanța de recurs notează, că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982). Drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CEDO, hot. Airey vs. Irlanda din 09.10.1979).

În această ordine de idei, faptele relatate generează casarea încheierilor recurate, or menținerea acestora, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a dreptului SRL „Comalion LCA” de a dispune de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa încheierile din 14 noiembrie 2022 și 25 ianuarie 2023 ale Curții de Apel Chișinău și a restitui cauza spre rejudecare în instanța de apel la faza primirii cererii de apel.

În conformitate cu 427 lit. b), art. 269-270 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Comalion LCA”.

Se casează încheierile din 14 noiembrie 2022 și 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Comalion LCA” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Comalion&Co”, Ivan Negară, Darii Griore, Rodica Cernolevschi, Sergiu Păcuraru și Veaceslav Borcoman cu privire la încasarea sumei, declararea nulității și constatarea nulității contractului de vânzare-cumpărare, și compensarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău la faza primirii cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Galina Stratulat

Mariana Pitic